

KATEDRA MATEMATIKY A DIDAKTIKY MATEMATIKY
POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce	<i>Monika Nováková</i>
Název práce	<i>Možnosti rozvoje dvouletých dětí v předmatematické výchově</i>
Autor posudku	<i>PhDr. Jana Slezáková, PhD.</i>

Cíle (stanovení, splnění, reflexe splnění)

Autorka bakalářské práce Monika Nováková (studijní obor Učitelství pro mateřské školy) hned v Úvodu píše: „Práce si klade za cíl zjistit, v jakých oblastech předmatematické gramotnosti je možné rozvíjet dvouleté děti ve specifických aktivitách a jaké specifické aktivity jsou pro tuto věkovou skupinu vhodné.“ Dále v kapitole 2. Metodologická část v podkapitole 2.1 Cíl práce je formulován hlavní cíl včetně dílčích, hlavní cíl je totožně formulovaný jako v Úvodu. Dílčí cíle jsou uvedeny takto: 1. Naplánovat jednotlivé aktivity vhodné pro rozvoj předmatematické gramotnosti u dvouletých dětí na základě informací získaných v teoretické části práce, 2. zvolit vhodné pomůcky/podněty, které by dvouleté děti zaujaly, byly pro ně srozumitelné a podnětné, 3. zrealizovat dané aktivity na základě zúčastněného pozorování, vyhodnotit vhodnost aktivit a možné gradace, 4. pozorovat, jakým způsobem děti řeší úkol a zachytit dobu jejich soustředění na daný úkol. V podkapitole 2.2 Výzkumné otázky najdeme následující: 1. Co při plánování aktivit zohlednit vzhledem k dvouletému dítěti? 2. Jsou zvolené aktivity vhodné pro dvouleté děti? 3. Jaké druhy obtíží se vyskytují při řešení? 4. V kterých oblastech je možné rozvíjet předmatematické představy u dvouletých dětí. V podkapitole 3.3 Shrnutí výsledků se jedná spíše o shrnutí podstatných charakteristik zvolených aktivit, než aby se jednalo o odpověď na 1. výzkumnou otázku viz výše. Na 2. a 3. výzkumnou otázku, zde autorka odpovídá skrze reflexi realizovaných aktivit. Na 4. otázku je snadné odpovědět, práce je zaměřena na aktivity vhodné pro rozvoj předmatematických představ u dvouletých dětí, tedy autorka odpovídá na tuto otázku konstatováním: „Jednotlivé aktivity byly realizovány a ukázalo se, že na pozorovaném vzorku dětí ve specifickém prostředí můžeme rozvíjet předmatematickou gramotnost v těchto oblastech: porovnávání dvojic, propedeutiku shodných zobrazení, třídění souborů podle jednoho kritéria barva, identifikace prvků v množině, přiřazení v užším slova smyslu, zobrazení prosté, orientace v prostoru, orientace ve vlastním pohybovém schématu a upevňování předložkových vazeb.“ *Na tomto sdělení není nic překvapivého, to by se dalo říci i bez plnění bakalářského úkolu. V podkapitole 3.4 Diskuse se autorka pokouší o reflexi splnění hlavního cíle práce. Ale bohužel je to tak obecně napsáno, že opět by se takové závěry daly napsat i bez realizace výzkumu. Autorka se neopírá v reflexi plnění hlavního cíle o konkrétní realizované aktivity. V první části Závěru autorka shrnuje, co práce obsahuje. V druhé části autorka povrchně reflektuje průběh realizace scénáře zvolených aktivit. Reflexe se dotýká volby pomůcek, momentální únavy či zájmu dětí, biologických potřeb dítěte, způsobu zadání úkolu, fenoménu jazykových, potřebě dětí nějakou aktivitu opakovat, ... Autorčin cíl byl příliš široký, a proto se podařilo jen z části cíl naplnit.*

Obsahové části (úplnost, relevance, řazení)

Bakalářská práce obsahuje Úvod, tři stěžejní kapitoly: 1. Teoretická část, 2. Metodologická část, 3. Praktická část, dále Závěr, Zdroje a Přílohy. V Úvodu autorka formuluje cíl práce a zdůvodňuje, proč si téma vybrala a kam vybraným tématem směřuje. V kapitole 1. Teoretická část se autorka věnuje charakteristice dítěte v batolecím věku, podmínkám pro vzdělávání dítěte od dvou let, vybraným kapitolám z předmatematické gramotnosti (porovnávání, třídění, přiřazování, pregeometrické představy, množství). *Dovolují si v této teoretické části vytknout, že je v ní uvedeno příliš mnoho citací, aniž by čtenář věděl, proč je autorka uvádí, pouze v poslední podkapitole týkající se vybraných kapitol z předmatematické gramotnosti. Je patrné, že tyto pojmy autorka využije v praktické části.* V kapitole 2. Metodologická část autorka formuluje cíl práce, výzkumné

otázky, východiska. Dále popisuje metodologii výzkumu, zvolené aktivity pro děti, časové plánování, charakterizuje výzkumný vzorek a prostředí výzkumu. *Dovolím si jen upozornit na nesoulad první věty této kapitoly: „Využila jsem především metodu akčního výzkumu s kvantitativními prvky.“ Totiž v Úvodu autorka píše o tom, že v praktické části je realizován kvalitativní výzkum s prvky akčního výzkumu. U obhajoby by bylo vhodné upřesnit metodu výzkumu a doložit ji konkrétním příkladem z praktické části.* V kapitole 3. Praktická část je popsán scénář aktivit (je popsán způsob, jak budou aktivity realizovány), jedná se o deset zajímavých aktivit (Parkování aut, Pexeso, Co je v sáčku, Skládání pyramidy podle vzoru, Stavění věže, Přiřazování ovoce a zeleniny, Hra na tělo, Přiřazování slovo k obrázku v prostoru, Kde to zvoní, Překážková dráha). *Na této části oceňuji širokou nabídku zvolených aktivit, ale také zařazení aktivity do obecnějších pojmů předmatematické gramotnosti.* Autorka popisuje individuální práci se šesti dětmi (realizaci scénářů) a následně ji reflektuje (jednalo se o 10 scénářů realizovaných individuálně se šesti dětmi). Dále autorka zpracovává aktivity v rámci skupiny po třech dětech, takto realizovala čtyři aktivity vždy se dvěma skupinami. Opět autorka stručně popisuje práci se skupinami a následně ji reflektuje. Tuto část považuji za nejcennější, neboť se jedná o bohatý materiál, který čeká na zpracování. *Žádám autorku, aby u obhajoby vybrala tři zajímavé fenomény, které při reflektování realizace scénářů evidovala a aby popsala, čeho se fenomény týkají (např. komunikace, či myšlení dítěte, či sociálního aspektu, ..., tedy aby se je pokusila zařadit do nějaké kategorie), případně, zda se vyskytly ojediněle, nebo vícekrát, případně aby autorka uvedla, jak o tomto fenoménu uvažuje na obecné úrovni.* Na konci Praktické části je Shrnutí výsledků a Diskuse, pak následuje Závěr (viz výše v posudku).

Odborná část (matematika/didaktika: náročnost, správnost, výstavba, konzistence apod.)

Práce svým zaměřením patří do oblasti předmatematické výchovy. Dovoluji si vytknout nízkou provázanost teoretické části s praktickou. Na praktické části oceňuji bohatý výběr úloh a přípravu scénářů pro individuální a skupinové aktivity. Autorka sice komentovala realizované scénáře, ale bylo by vhodné práci s dětmi hlouběji analyzovat – například evidovat a popsat fenomény, které by umožnily zřetelněji odpovědět na výzkumné otázky. K tomu chybí přesnější popis práce dítěte a učitele. Nejvhodnější by byly přepisy videonahrávek z realizace scénářů.

Přínos (originalita, použitelnost apod.)

Domnívám se, že práce je z hlediska originality a použitelnosti průměrná. Jak jsem uvedla výše, v praktické části si cením bohatého výběru úloh, přípravy scénářů individuálních a skupinových aktivit a jejich realizace.

Formální náležitosti (gramatika, styl, typografie, grafické části, odkazy a citace, celková úprava)

Jazyk práce je spíše podprůměrný. Práce obsahuje jazykové neobratnosti a nepřesnosti. Členění kapitol je přehledné a celková úprava je v pořádku. Citace někdy nejsou uvedeny podle normy. Gramatických chyb je v práci velké množství (např. ve shodě přísudku s podnětem, ve formulaci vět, v interpunkci, v označení přímé řeči, v časování sloves a skloňování podstatných jmen, v použití odborného jazyka, ...) a totéž platí i o počtu typografických chyb.

Zdroje (reprezentativnost, relevance, použití)

Použité zdroje a data získaná výzkumem jsou relevantní a vzhledem k cíli práce je považuji za dostatečné. Práce je průměrně reprezentativní.

Hodnocení:

Práce hraničním způsobem splňuje podmínky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě.

Datum a podpis autora posudku: 2. 9. 2019 Jana Slezáková